Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FMK UCM
Kód predmetu	KMASK/22mdKOMU038/22
Názov predmetu	dátová žurnalistika I.
Rozsah	2C
Počet kreditov	2
Vyučujúci	doc. PhDr. Ján Višňovský, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Podmienkou absolvovania predmetu je úspešné absolvovanie ústnej skúšky.

Počas semestra je na cvičeniach možné získať spolu 100 bodov. Podmienkou pripustenia k ústnej skúške je získanie minimálne 55 bodov za nasledujúce aktivity počas semestra:
• 30 bodov = účasť na cvičeniach (povolenú sú maximálne 2 absencie, pri študentoch s ŠP max. 50 % z celkového počtu cvičení),
• 25 bodov = vypracovanie zadania (môže ísť o prípadovú štúdiu alebo abstraktnú tému, krátke riešenie na 1, max. 2 NS, cieľom je overiť si vedomosti a zručnosti).
Za ústnu skúšku je následne možné získať 45 bodov.

Klasifikačná stupnica
A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami ‹92-100 %›
B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami ‹83-91 %›
C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky ‹74-82 %›
D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby ‹65-73 %›
E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám ‹56-64 %›
FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta ‹0-55 %›

Úspešné absolvovanie predmetu podmieňuje tiež pravidelná účasť na výučbe. Povolené sú maximálne 2 absencie (t. j. 4 vyučovacie hodiny) bez udania dôvodu. V prípade väčšieho počtu absencií (3 – 4 absencie) je potrebné predložiť kópiu lekárskej dokumentácie, ktorá svedčí o závažnejšej povahe zdravotných problémov alebo iný dokument obsahujúci relevantné dôvody neúčasti na výučbe. Jednotlivé prípady budú posudzované individuálne, s prihliadnutím na okolnosti. V prípade schváleného individuálneho harmonogramu štúdia je nutná minimálne 50 % účasť na výučbe. Výučba (alebo jej časť) v prípade zhoršenej pandemickej situácie prebieha dištančnou formou, prostredníctvom onlinových cvičení.

Výsledky vzdelávania

Poslucháčky a poslucháči po absolvovaní predmetu získajú tieto vedomosti, schopnosti, zručnosti, kompetencie:
• poznajú najčastejšie využívané dátové zdroje v rámci žurnalistickej praxe, orientujú sa v nich a rozumejú aké konkrétne informácie poskytujú jednotlivé dátové zdroje vo vzťahu k téme, ktorú v rámci svojej

žurnalistickej praxe spracúvajú,
• dokážu identifikovať, ktorý konkrétny dátový zdroj je nevyhnutné využiť a akým konkrétnym spôsobom na získanie konkrétnej informácie o téme, ktorú v rámci svojej praxe spracúvajú,
• vedia definovať právne i faktické limity niektorých dátových zdrojov (napr. zákonná ochrana niektorých vybraných údajov, podmienený prístup, poplatková povinnosť, nízka výpovedná hodnota dát a pod.),
• dokážu spájať získané informácie z rôznych dátových zdrojov o téme, ktorú v žurnalistickej praxi spracúvajú, vedia ich analyzovať, vyhodnocovať a interpretovať v kontexte,
• dokážu identifikovať, analyzovať a kriticky vyhodnocovať získané informácie z jednotlivých dátových zdrojov, a v prípade niektorých zdrojov (napr. pri vyhľadávaní a vyhodnocovaní dát o korporáciách a ich štruktúrach) vedia reagovať na prípadné rozporuplné výsledky zisťovania a správne ich porovnávať s cieľom získať čo najobjektívnejší, resp. najvierohodnejší výsledok,
• získané informácie z jednotlivých dátových zdrojov sú vo výsledkoch svojej tvorivej duševnej činnosti (článok, video a pod.) schopné/í interpretovať zrozumiteľne a zodpovedne, rešpektujúc právne obmedzenia jednotlivých dátových zdrojov i novinárskej činnosti,
• na základe získaných a správne vyhodnotených dát dokážu vytvoriť podklady pre vytvorenie organigramov (vizualizácie vzťahov),
• vedia kriticky vyhodnotiť, výsledky ktorých dátových zdrojov je možné a vhodné použiť pre potreby vizuálnych médií a ktoré je vhodné použiť iba v textovej (prerozprávanej) forme, a navrhovať a rozsah spôsob anonymizácie získaných dát pred ich ďalším šírením v médiách,
• dokážu definovať rozdiel medzi sprístupnenou a zverejnenou informáciou, a spracovať žiadosť o sprístupnenie informácií so správne vymedzeným predmetom tak, aby vybavenie žiadosti na jednej strane nebolo pre povinné osoby nad mieru zaťažujúce, ale na druhej strane, aby bol zúžený priestor na obštrukcie pri vybavovaní žiadosti zo strany povinných osôb,
• v prípade negatívneho vybavenia žiadosti o sprístupnenie informácie dokážu odpoveď (rozhodnutie) povinnej osoby kriticky vyhodnotiť a následne si názor povinnej osoby osvojiť alebo formulovať protiargumenty,
• poznajú zákonné predpoklady i zaužívané zvyklosti v oblasti získavania informácií o činnosti orgánov presadzovania práva a dokážu ich v praxi vhodne aplikovať tak, aby mohli v rámci svojej žurnalistickej praxe všestranne informovať o ich činnosti alebo získavať informácie nevyhnutné pre tému, ktorú v žurnalistickej praxi spracúvajú (napr. dedičské konanie, majetkové vzťahy v rámci podnikateľských skupín a pod.).

Stručná osnova predmetu

1. Úvod do predmetu.
2. Dátová žurnalistika vs. CAR (computer-assisted reporting), dáta, dátové zdroje, zverejňovanie vs. sprístupňovanie informácií.
3. Povinne zverejňované informácie = základ G2C komunikácie (vláda, parlament): čo v nich (ne)nájsť + CRZ, prečo chýbajú otvorenezmluvy.sk a tzv. opakované použitie informácií (PSI).
4. FOIA I. – Formulácia žiadosti o sprístupnenie informácie, prečo je dôležité vymedzenie predmetu žiadosti, základy procesu sprístupňovania, očakávania & realita sprístupnenia, prečo je dôležitý aj spôsob sprístupnenia (veľké spisy a zmluvy). Úvod k prekážkam: osobné údaje, obch. tajomstvo (najmä v kontexte s verejnými podnikmi), klasifikované informácie (utaj. skutočnosti, skutočnosti o kritickej infraštruktúre, „čokoľvek“).
5. FOIA II. – Pokračovanie k prekážkam: autorskoprávna ochrana, informácie bez právnej povinnosti. Rozhodovacia činnosť administratívnych orgánov, súdov a OČTK.
6. FOIA III. – „top obštrukcie“: načo sa pripraviť, ako rozumieť odpovediam úradov a čo s nimi robiť (vytváranie nových informácií, sprístupnenie už zverejnených informácií, dokument nie je informácia, čo všetko je súdne konanie).

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

.

Odporúčaná literatúra

Bounegru, L. & and Gray, J. (2022). The Data Journalism Handbook. Amsterdam University Press. https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/47509/9789048542079.pdf
Doležílek, J. (2016). Přehled judikatury vo věcech ochrany osobnosti. Wolters Kluwer.
Kalatzi, O., Charalampos, B & Veglis, A. (2018). The Principles, Features and Techniques of Data Journalism. Studies in Media and Communication 6(2), 36-44. https://core.ac.uk/download/pdf/228084313.pdf
Rumana, I. & Šingliarová, I. (2014). Judikatúra vo veciach slobodného prístupu k informáciám. Wolters Kluwer.
Soldán, A. (2015). Slobodný prístup k informáciám v samospráve. Povinnosti miest a obcí. Wolters Kluwer.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský